

آذوح: دریاچه اورمیه به علت ویژگیهای طبیعی و اکولوژیکی در زمره یکی از ۲۲ تالاب بینالمللی کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است.

به گزارش تابناک، در این باره باید گفت که مساحت دریاچه در بیشترین سطح ۶۱۰۰ کیلومتر مربع بوده و در سال ۲۰۱۱ به ۲۳۶۶ کیلومتر مربع رسیده است. تراز متوسط دریاچه ۱۲۷۵/۱ متر از سطح دریا بوده که هماکنون به ۱۲۷۰/۸۲ رسیده است. شوری آب در حالت عادی ۱۸۰-۲۲۰ گرم در لیتر بوده و اکنون ۳۵۰-۴۰۰ گرم در لیتر است.

از سال زراعی ۷۵ - ۷۴ تاکنون رقوم ارتفاعی سطح تراز آب دریاچه سیر نزولی پیدا کرده است. برنامه محیط زیست سازمان ملل نسبت به پیامدهای نابودی دریاچه اورمیه هشدار میدهد.

بنا بر گزارش برنامه محیط زیست سازمان ملل، دانشمندان هشدار دادهاند که تداوم کاهش ارتفاع آب دریاچه مستمراً به افزایش شوری آب، از بین رفتن زنجیره مواد غذایی، نابودی زیستگاه، ایجاد توفان نمک و تغییر اقلیمی گسترده در منطقه منجر خواهد شد. برنامه محیط زیست سازمان ملل، یکی از پیامدهای از بین رفتن دریاچه را ایجاد شوره زار وسیع در منطقه میدانند که ساکنان منطقه را به سرنوشت ساکنان دریاچه آرال دچار خواهد کرد.
دلایل اصلی کاهش آب دریاچه اورمیه:

سی سال پیش، مساحت زمینهای پیرامون دریاچه اورمیه ۳۲۰ هزار هکتار بود که هم اکنون سطح اراضی به ۷۵۰ هزار هکتار رسیده؛ به عبارتی وسعت زمینهای کشاورزی ۴۳۰ هزار هکتار افزایش داشته است. چنانچه نیاز آبی هر هکتار را ۱۰ هزار متر مکعب در نظر بگیریم، عددی نزدیک به ۴/۳ میلیارد متر مکعب آب اضافه از راههای گوناگون مانند ساخت سدهای ۳۶ گانه و برداشت غیر مجاز از طریق ۲۳ هزار چاه غیر مجاز و با پمپاژ از پشت سدها غیر مجاز بهره‌برداری میشود. این در حالی است که حبابه قانونی دریاچه اورمیه ۳/۱ میلیارد متر مکعب است؛ بنابراین، توضیح این که دریاچه اورمیه در حوزه آبریز سطح ارتفاع پایینی دارد و برای همین زهکشی عمل میکند و غیر از جریان آبهای سطحی به طرف دریاچه، جهت جریانهای زیرزمینی نیز به این سمت است.

بنا بر مطالعات انجام گرفته، حجم آب ورودی آبهای زیرزمینی، نزدیک نیم میلیارد مترمکعب در سال برآورد میشود.

راهکار نجات دریاچه اورمیه:

سریعترین راه نجات دریاچه اورمیه، رهاسازی دستکم یک سوم آب پشت سدها در حوزه دریاچه است؛ بنابراین، پیش از آغاز فصل زراعی جدید، وزارت نیرو از راههای گوناگون به بهره‌برداران درباره کاهش آب تحویلی به میزان یک سوم کمتر از سال زراعی جاری اطلاعرسانی نماید تا هر گونه برنامه‌ریزی برای کشت پاییزه خود را بنا به آب تحویلی تنظیم کنند. همچنین هر گونه شده، نسبت به پلمپ هزاران چاه غیر مجاز اقدام شود.

اما از آنجا که سازمان محیط زیست، متولی نجات دریاچه اورمیه است، وزارت نیرو موظف شود، آب را بر پایه میانگین حجم سالیانه و در ورودی دریاچه به سازمان محیط زیست تحویل دهد.

سخن پایانی:

به نقل از دکتر کهرام پژوهشگر محیط زیست: در آینده از نظر شناخت منابع طبیعی به جایی خواهیم رسید که سدهای ۳۶ گانه پیرامون دریاچه اورمیه را تخریب کنیم، زیرا ارزش این دریاچه از هزاران سد بالاتر است، ولی متأسفانه هنوز قهرمان سدسازی هستیم و همواره شمار سدهای کشور را افزایش می‌دهیم. اما شایسته است از تجربیات کشورهای توسعه یافته بهره ببریم. در آمریکا سد اورگلید را که باعث از بین رفتن تالاب اورگلید شد، پس از چهل سال تخریب کردند. آلمان یکی یکی سدهای خود را خراب میکند. کشور چین از ساخت بزرگترین سد دنیا روی رودخانه یانگ تسه منصرف شد. حتی در ترکیه سدهای بالاتر از ۱۵ متر ساخته نمیشود، ولی در کشور ما سدسازی با شتاب ادامه دارد.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

محمد حاتمیزاده